

CAPITOLUL I: Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic

Prezentarea principalelor caracteristici geografice (amplasament, relief, altitudini). Teritoriul GAL „Crivățul de Sud-Est” este amplasat în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est. Teritoriul include o zonă din nord-estul județului Buzău (comunele Balta Albă, Boldu, Ghergheasa, Bălăceanu, Ziduri, Râmnicelu, Vâlcelele, Valea Râmnicului) și o zonă din nord-vestul județului Brăila (comuna Racoviță). Teritoriul GAL se întinde pe o suprafață de 632,17 km², reprezentând 8,77% din teritoriul județului Buzău (6103 km² total județ) și 0,95% din teritoriul județului Brăila (4766 km² total județ). Densitatea populației este în medie de 48,39 locuitori/km², și variază între 22,85 loc/km² la Racoviță și 96,48 loc/km² la Valea Râmnicului.

Unul din avantajele teritoriului analizat îl constituie relieful și vegetația de calitate superioare, în care se include și valoarea naturală a terenurilor agricole, cu potențial ridicat de biodiversitate. Pentru valorificarea la maxim a acestui potențial, trebuie avută în vedere amenințarea pe care o reprezintă intensificarea fenomenelor asociate schimbărilor climatice (inundații, temperaturi ridicate, secetă prelungită) cu impact negativ asupra solului și resurselor de apă. Teritoriul GAL Crivățul de Sud-Est se încadrează în climatul temperat-continental. Regimul deficitar de apă se poate remedia parțial prin aplicarea unei agrotehnici specifice, care impune lucrarea solului imediat după recoltare, întreținerea corespunzătoare a culturilor și alte metode specifice, însă rezolvarea radicală a deficitului de umiditate din sol trebuie realizată prin introducerea irigațiilor.

Infrastructura de baza. Teritoriul este accesibil prin drumul european E85, este străbătut de drumul național DN 22 și de mai multe drumuri județene (DJ 202, DJ 203, DJ 203A, DJ 220 etc.) și de drumuri comunale. Căile ferate reprezintă o altă posibilitate de acces în zonă, prin Magistrala 500 Ploiești-Buzău-Bacău-Suceava și Magistrala 705 Făurei-Tecuci. Însă doar trei dintre comunele teritoriului au acces direct la calea ferată. Comunele Balta Albă și Ghergheasa sunt traversate de calea ferată Făurei-Tecuci, deservite de haltele de mișcare Balta Albă și Ghergheasa. Prin comuna Ziduri trece și calea ferată Buzău-Mărășești, deservită de stația Zoița.

Teritoriul este omogen și din perspectiva distanțelor dintre municipiile Râmnicu Sărat și Buzău, pe de o parte, și localitățile componente ale Grupului de Acțiune Locală „Crivățul de Sud-Est”, pe de altă parte, care se situează la distanțe între 20 și 50 de km.

Servicii pentru populație și infrastructuri medico-sociale și educationale. Infrastructura medicală este relativ nesatisfăcătoare pentru acest spațiu rural, mai ales din punctul de vedere al numărului de medici de familie (12 în total, 1 medic la 2500 de pacienți). Deși nu există nicio unitate spitalicească, în teritoriu funcționează 12 cabinete medicale (cel puțin unul în fiecare comună), 1 cabinet stomatologic (Puiști), 8 farmacii și 9 puncte farmaceutice. Infrastructura medicală este slab dezvoltată în domeniul laboratoarelor și al dispensarelor medicale, acestea din urmă fiind practic inexistente, locul lor luându-l cabinetele medicilor de familie. În teritoriu își desfășoară activitatea 45 de cadre medicale (inclusiv farmaciști). În schimb, nu funcționează cămine pentru vârstnici, policlinici sau servicii SMURD. De asemenea, inexistența dotărilor necesare și a utilităților minime (canalizare, apă curentă etc.) afectează calitatea serviciilor medicale. Serviciile și infrastructura de învățământ sunt satisfăcătoare pentru spațiul rural: toate localitățile partenere dețin unități școlare, biblioteci și calculatoare. De asemenea, majoritatea comunelor teritoriului dețin laboratoare școlare (excepție fac comunele Bălăceanu și Racoviță) și ateliere școlare (mai puțin comunele Ghergheasa și Racoviță). Un avantaj în dezvoltarea școlărilor este dat și de reprezentarea infrastructurii sportive

(terenuri de sport sau săli de gimnastică). În privința unităților recreative, căminele culturale sunt prezente în majoritatea comunelor teritoriului. Căminele culturale aparțin primăriei și, în general, fiecare primărie administrează câte un cămin cultural.

Din punctul de vedere al serviciilor edilitare, se remarcă o lipsă totală a canalizării și o operabilitate redusă a infrastructurii de management a deșeurilor și apei. Un alt dezavantaj îl constituie extinderea extrem de redusă a rețelei de gaze naturale. În schimb, existența rețelelor energetice și de telecomunicații reprezintă un avantaj important pentru dezvoltarea altor utilități tehnico-edilitare.

Patrimoniul de mediu. În teritoriul acoperit de GAL Crivățul de Sud-Est, lacurile Balta Albă și Balta Amară sunt rezervații naturale, făcând parte din două zone naturale protejate de mai mari dimensiuni. Situl comunitar, ROSCI 0005 Balta Albă - Amara - Jirlău - Lacul Sărat Căineni, are o suprafață de 6300 ha, din care 3444,5 ha în județul Buzău. Situl comunitar, ROSPA 0004 Balta Albă - Amara - Jirlău este inclus integral în ROSCI 0005 și are o suprafață de 2023ha, din care 815 ha în județul Buzău și restul în județul Brăila. Scopul desemnării sitului este acela de conservare a zonelor unde cuibăresc păsările sălbatice, dar și pentru protejarea speciilor de păsări, care folosesc zona pentru hrănire și odihnă, în perioada de migrație, sau în perioada de iarnă.

Toate comunele care fac parte din teritoriul acoperit de GAL „Crivățul de Sud-Est” au fost declarate **zone afectate de constrângeri naturale semnificative**. Caracteristicile naturale care determină încadrarea comunelor teritoriului GAL Crivățul de Sud-Est în categoria ANC_SEMN țin mai ales de climatul continental cu nuanțe excesive. În ciuda acestor vulnerabilități, potențialul turistic natural de mediu este de o înaltă calitate și poate crea o identitate a teritoriului GAL prin acțiuni de promovare a ariei protejate reprezentate de Lacul Balta Albă, dar și prin acordarea unei atenții deosebite zonei estice a teritoriului.

Patrimoniul arhitectural și cultural. Vestit pentru frumusețile sale naturale, teritoriul GAL „Crivățul de Sud-Est” mai păstrează și astăzi însemnate dovezi de continuitate a vieții și activității umane încă din epoca migrațiilor, la care se adaugă dovezile documentar-istorice din evul mediu. Putem menționa situl arheologic de la Puiștii de Sus - Movila (locuire civilă, epoca migrațiilor, eneolitic), situl arheologic de la Balta Albă (epoca migrațiilor / sec. III - IV), așezarea Monteoru de la Zoița - Movila Zoița, (locuire civilă, epoca bronzului), așezarea Latene de la Valea Râmnicului (locuire civilă Latene / sec. IV - III a. Chr.), necropola medievală de la Fotin (epoca medievală) etc. Teritoriul este la fel de vestit și pentru frumusețile artei populare, originalitatea și ingeniozitatea mărturiilor de civilizație și cultură populară. Portul popular din regiune este unul din elementele etnografice prezent în colecțiile muzeale și utilizat mai ales în cadrul sărbătorilor. La origini, modelul de costum popular buzoian este înrudit cu cel din portul populației dacice. Locuințele țărănești din zona Râmnicului Sărat fac parte din patrimoniul arhitectural național, fiind executate din lemn (bârne și căpriori tăiați în timpul iernii din pădure), cioplit și îmbinat la încheieturile pereților, în „coadă de rândunică” cu ajutorul cuielor de lemn. Patrimoniul cultural și arheologic bogat, precum și existența celor două situri Natura 2000 constituie o oportunitate pentru dezvoltarea turismului cultural, turismului balnear și a turismului de vânătoare și pescuit în teritoriul analizat.

Populația - caracteristici demografice. Conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, teritoriul prezentat avea o populație de 30.593 locuitori. Analizând aceste informații, rezultă că din totalul populației stabile a teritoriului vizat un procent de 25,23% (7.669 persoane) îl reprezintă populația îmbătrânită, cu vârste peste 65

de ani. Prin urmare, teritoriul dispune de forță de muncă întrucât ponderea cea mai mare, de 59,12%, o au persoanele apte de muncă cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani (17.970 persoane), care pot asigura forța de muncă în teritoriu.

Din punctul de vedere al structurii etnice a populației teritoriului trebuie afirmat că majoritatea populației este reprezentată de populația de etnie română (în jur de 87%), în timp ce 2.649 de cetățeni (8,65%) se declară de etnie rromă.

Analizând nivelul de educație a populației din teritoriu, conform Recensământului Populației și al Locuințelor 2011, constatăm că predomină un nivel mediu de pregătire a populației școlare, în procent de 68%, din care peste 57% dintre absolvenți au doar studii gimnaziale, care însă nu le asigură și o pregătire de specialitate. În jur de 33% dintre absolvenții din teritoriu au dobândit competențe profesionale care le oferă șanse sporite să ocupe un loc de muncă și să contribuie astfel la dezvoltarea comunităților rurale.

Conform datelor statistice, în noiembrie 2015, media ratelor medii ale șomajului înregistrată la nivelul teritoriului a fost mai mare cu 4 procente decât rata medie a șomajului, calculată la nivelul celor 2 județe, pe suprafața cărora se întinde teritoriul GAL analizat. Astfel, media ratelor medii ale șomajului în teritoriul GAL Crivațul de Sud-Est a fost egală cu 8,61%, din care 6,46% a reprezentat media ratei șomajului în rândul femeilor din teritoriul analizat.

În anul 2014, schimbările de domiciliu au fost favorabile teritoriului, numărul stabilirilor de domiciliu fiind mai ridicat decât cel al plecărilor. Raportat la populația teritoriului de la 1 ianuarie 2015, numărul stabilirilor reprezintă cca. 1,65%, iar numărul plecărilor 1,47%. Cele mai multe stabiliri de domiciliu sunt în comunele situate în apropierea municipiului Râmnicu Sărat - comunele Valea Râmnicului, Ziduri, Puiști și Balta Albă, unde se înregistrează un sold migrator pozitiv, mult mai mare decât cel înregistrat în comuna Racovița din județul Brăila, unde soldul în 2014 a fost negativ (-16).

Există o tendință de îmbătrânire a populației: ponderea populației de peste 65 de ani este de 25%, comparativ cu populația sub 14 ani, cu o pondere de 15,64% din totalul populației teritoriului. Rata ridicată a șomajului în rândul tinerilor și lipsa locurilor de muncă în mediul rural limitează orientarea forței de muncă către sectorul producției non-agricole sau al serviciilor. Diversificarea economiei și creșterea calității vieții în teritoriu constituie premise pentru revenirea celor plecați și stabilirea de familii tinere.

O analiză succintă a repartiției populației active pe sectoare economice relevă faptul că cea mai mare parte a populației ocupate, în anul de referință 2011, este în sectorul agricol și silvic (81,93%), în industrie (5,72%) și în construcții (3,68%).

Din analiza datelor statistice rezultă că numărul mediu al salariaților pe localități este în creștere în perioada 2012-2014. De altfel, după o tendință de creștere a ratei șomajului înregistrată la nivel național în intervalul 2012-2014 (5,08% - 2012, 5,25% - 2013 și 5,26% - 2014), se observă o scădere a acestui indicator la 5,12% în 2015, conform Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă.

Economia locală. Teritoriul acoperit de GAL Crivațul de Sud-Est este omogen din punct de vedere economic deoarece reunește localități situate în apropierea centrelor industrial-urbane dezvoltate (Râmnicu Sărat, Buzău, Brăila, Focșani, Galați), caracterizate prin locuri de muncă și infrastructură mai dezvoltată.

Omogenitatea teritoriului analizat reiese și din faptul că majoritatea unităților administrativ-teritoriale fac parte din categoria zonelor sărace. Comuna Valea Râmnicului este cea mai dezvoltată din teritoriu, cu un indice de dezvoltare umană locală de 67,29, motiv pentru care nu intră în categoria zonelor sărace. La polul opus se află comuna

Racoviță, cea mai săracă din teritoriu, cu un IDUL de 34,69. Prin urmare, teritoriul analizat are nevoie în mod special de investiții în infrastructura de învățământ și de sănătate, la fel ca și în serviciile publice de bază, precum apa, canalizarea și salubritatea.

Agricultura. Agricultură este ramura economică cu ponderea cea mai mare în teritoriul acoperit de GAL Crivățul de Sud-Est. Din datele statistice analizate rezultă că în anul de referință 2014, fondul funciar în teritoriul GAL reprezenta 62.958 ha, din care 57.397 ha erau ocupate de terenurile agricole, adică un procent de 91,17%, iar 8,83% reprezintă suprafețele cu terenuri neagricole (5561 ha). De asemenea, din suprafața agricolă totală, ponderea cea mai mare o deține terenul arabil (85,97%), pășunile (11,06%), viile și pepinierele viticole (2,23%). Fânețele (0,7%) și livezile și pepinierele pomicele (0,04%) reprezentau în anul 2014 o pondere aproape nesemnificativă din totalul suprafeței agricole.

În anul 2014, terenurile neproductive ocupă, la nivelul teritoriului acoperit de GAL, o pondere relativ redusă, de 1,3% din totalul fondului funciar. Comunele Balta Albă și Puiști dețin cele mai mari suprafețe de teren degradat și/sau neproductiv: 279 ha respectiv 365 ha.

În teritoriul acoperit de GAL Crivățul de Sud-Est condițiile geografice favorabile zonei au determinat locuitorii să practice o serie de activități, predominant agricole, cum ar fi cultivarea grâului, porumbului, rapiței, florii soarelui, legumelor, precum și a plantelor medicinale și furajere, a viței de vie, pomicultura și creșterea animalelor. Având în vedere că peste 85% din suprafața arabilă a teritoriului este ocupată de terenuri bune pentru culturi (cernoziomuri), agricultura este ramura cel mai lesne de dezvoltat. Condiția este concentrarea terenurilor în asociații, pentru a fi mai ușor de lucrat mecanizat.

În general, în anul 2014, se constată un nivel insuficient al dotării cu mașini agricole și cu mijloace de transport al produselor, mai ales dacă ținem cont de suprafața arabilă a teritoriului GAL (49.347 ha). Pe de altă parte, există încă o pondere destul de crescută a mijloacelor agricole și de transport bazate pe tracțiune animală. Printre comunele cele mai bine dotate cu echipamente agricole se numără comunele Puiști (cu 475 unități), Ziduri (cu 260 unități) și Balta Albă (cu 212 unități), care dețin și cele mai mari suprafețe arabile din teritoriu. La popul opus se află comunele Valea Râmnului (cu 63 unități), Racoviță (cu 74 unități) și Ghergheasa (cu 80 unități), care dețin totuși și importante suprafețe de teren arabil, dar care necesită echipamente performante pentru practicarea agriculturii. Având în vedere că sectorul agricol din teritoriu este în continuă expansiune, potențialul acestuia poate fi valorificat prin reînnoirea dotărilor tehnice și creșterea calității echipamentelor, utilajelor, instalațiilor necesare activităților agricole.

Relieful plat, specific zonei de câmpie, cu soluri fertile, a favorizat dezvoltarea de culturi mari: grâu, porumb, orz, ovăz. La nivelul teritoriului GAL, grâu și porumb ocupă primele locuri printre culturile cerealiere. Comunele cu cea mai mare suprafață cultivată cu cereale sunt Puiști (grâu, rapiță, floarea soarelui și porumb), urmată de Ziduri (grâu, porumb, floarea soarelui și rapiță). Culturile de nutreț (în special lucernă, trifoi, fân și porumb verde) necesare pentru hrănirea animalelor se cultivă mai ales în comunele Puiști și Râmnicele. Boldu este comuna cu cea mai mare suprafață, la nivel de teritoriu, cultivată cu plante medicinale. În privința altor culturi, constatăm că o suprafață agricolă importantă este destinată legumelor, pepenilor și căpșunilor, dar nu în sere și solarii, unde nu ar depinde de precipitații, ci în câmp, iar sistemul de irigații la nivelul teritoriului este insuficient dezvoltat.

Printre comunele cu cele mai mari efective de animale se numără comuna Puiști

(bovine, porcine), comuna Ziduri (păsări), comuna Valea Râmniceului (ovine, albine), comuna Ghergheasa (caprine) și comuna Balta Albă (cabaline). De remarcat potențialul zootehnic al multor comune din acest teritoriu.

În comuna Puiști există o exploatare agricolă ce deține o suprafață agricolă de 42 ha certificată ecologic. În comuna Balta Albă, există o exploatare agricolă care a beneficiat de măsuri de dezvoltare rurală, respectiv plăți de agro-mediu. Deducem de aici că practicarea agriculturii ecologice este aproape inexistentă în teritoriu, dar constituie o oportunitate pentru viitor.

Industria IMM - Microîntreprinderi. Cea mai mare parte a întreprinderilor de pe teritoriul GAL Crivățul de Sud-Est îl reprezintă micro-întreprinderile cu până la 9 angajați (87,2%). Segmentul de micro-întreprinderi, care reprezintă baza dezvoltării economice, deține în teritoriul GAL o medie de 4-5 angajați pe societate. Principalele domenii în care activează întreprinderile din teritoriu sunt: agricultura (65,35%), industria (4,72%), construcțiile (0,78%), transporturile (0,5%), comerțul (35,43%) și alte servicii. În agricultură, cele mai multe societăți se ocupă cu cultivarea cerealelor, creșterea animalelor și cu activități conexe acestora. Industria, deși acoperă diverse domenii de activitate, este slab reprezentată. Prin urmare, activitățile non-agricole sunt slab dezvoltate, ca și serviciile pentru populație.

Dezvoltarea unui sector non-agricol poate constitui punctul central al planului de dezvoltare locală, fiind un sector economic important pentru crearea de noi locuri de muncă.

Turismul. Activitatea turistică este una destul de redusă, în acest moment teritoriul nefiind exploatat la potențialul său real. Totuși, trebuie să remarcăm că zona este prielnică pentru practicarea agro-turismului și a turismului ecologic, a turismului itinerant cu valențe culturale. Printre punctele de atracție din teritoriu, pot fi menționate: lacul Balta Albă (comuna Balta Albă) - rezervație botanică și zoologică (600 ha) și Balta Amară (comuna Balta Albă) - rezervație geologică (900 ha).

În teritoriul acoperit de GAL „Crivățul de Sud-Est” există numeroase peisaje naturale care pot fi exploatate pentru turism. Din păcate, turismul în zonă este încă în fază incipientă, iar teritoriul nu beneficiază de o identitate aparte, bine conturată, fiind practic necunoscut segmentului turistic. Motivul principal îl constituie lipsa unui circuit turistic integrat. Prin urmare, dezvoltarea turismului și agroturismului zonal implică asigurarea spațiilor pentru construirea de pensiuni, moteluri, hoteluri, case de vacanță, campinguri.

În teritoriul acoperit de GAL „Crivățul de Sud-Est” nu au fost evidențiate activități meșteșugărești, atât în perioada de încheiere a parteneriatului cât și în realizarea activităților de animare, consultare și informare derulate în cadrul Sm.19.1.

Zonele sarace pentru care IDUL are valori mai mici sau egale cu 55: comuna Racovita (BR) - 34,69; comuna Balta Alba (BZ) - 37,09; comuna Balaceanu (BZ) - 43,01; comuna Boldu (BZ) - 51,47; comuna Ghergheasa (BZ) - 42,78; comuna Puiesti (BZ) - 49,26; comuna Ramnicelu (BZ) - 48,51; comuna Valcelele (BZ) - 38,78 și comuna Ziduri (BZ) - 51,60.

Zone Natura 2000 se întâlnesc pe teritoriul comunelor Balta Alba și Boldu. Pe întreg teritoriul GAL nu se întâlnesc zone cu valoare naturală ridicată (HVN).

În completarea prezentului capitol se vor atașa următoarele: Anexa 1- Acord de parteneriat + HCL /alte documente justificative, Anexa 2 - Fișa de prezentare a teritoriului și Anexa 5 - Harta administrativă și geografică a teritoriului.